

Notat

Sagsansvarlig
Peter Nymann
Partner, advokat (L)

Sagsbehandler
Jeppe Vembye
Advokatfuldmægtig

Advokatpartnerselskabet Energi & Miljø
Borggade 1, 2. tv.
8000 Aarhus C

CVR-nr. 41460830

+45 86 18 00 60
+45 60 98 16 02

jv@eom.dk
www.eom.dk

Sagsnr. 16682

1. maj 2026

Fastsættelse af renseniveau i områder uden rensklasse

1. Baggrund

1.1. Opgavebeskrivelse

Guldborgsund Kommune har bedt Advokatfirmaet Energi & Miljø om en juridisk vurdering af muligheden for at fastsætte renseniveauer for områder i spildevandsplanen, der ikke er omfattet af rensklasser i vandområdeplanen.

Guldborgsund Kommune har endvidere bedt om en kort redegørelse for kommunens pligter i relation til at gennemføre påbud om forbedret spildevandsrensning i det åbne land. Denne redegørelse findes i afsnit 3.3.

1.2. Sammenfatning

Samlet set er det vores vurdering, at Guldborgsund Kommune godt må fastsætte områder med renseniveauer (rensklasseoplande) i det åbne land i *spildevandsplanen*, selvom de pågældende områder ikke er omfattet af en rensklasse i vandområdeplanen. Det skal dog ske efter en saglig vurdering af den konkrete recipient beskyttelsesbehov, da der næppe er hjemmel til at fastsætte generelle krav om renseniveau.

Det er endvidere vores vurdering, at Guldborgsund Kommune kan *påbyde* et skærpet renseniveau efter en konkret og individuel vurdering i tilfælde af, at planlægningen konkret vurderes at være mangelfuld. Dog må der gælde en formodning for, at det renseniveau, der er fastsat i spildevandsplanen, også er

det renseniveau, der kan sikre overholdelsen af den overordnede vandplanlægning og dermed miljøtilstanden for recipienten.

Sluttelig er det vores vurdering, at Guldborgsund Kommune som tilsynsmyndighed har *pligt til at reagere*, hvis det konstateres, at en ejendoms udledning er miljømæssig uforsvarlig. Endvidere vurderer vi, at Guldborgsund Kommune ligeledes har pligt til at opdatere spildevandsplanen, hvis kommunen finder ejendomme uden for fastlagte rensklasseoplande, hvor betingelserne for at meddele påbud om forbedret rensning er til stede.

2. Retligt grundlag

2.1. Lov om vandplanlægning

Miljø- og Fødevarerministeren (nu ministeren for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri) udarbejder efter lov om vandplanlægning¹ § 26, stk. 1, en vandområdeplan for hvert vandområdedistrikt.

Vandområdeplaner er det overordnede administrationsgrundlag henvendt til myndigheder og kommuner for beskyttelse af vandområder, idet der heri fastsættes mål for miljøtilstanden for de enkelte vandområder og om midlerne til at nå den ønskede miljøtilstand.

2.2. Miljøbeskyttelsesloven

Efter miljøbeskyttelseslovens § 32, stk. 1, udarbejder kommunalbestyrelsen en plan for bortskaffelse af spildevand i kommunen. En spildevandsplan kan helt eller delvis udarbejdes i samarbejde med andre kommuner.

En spildevandsplan må ikke stride mod regler om indsatsprogram udstedt med hjemme i lov om vandplanlægning (vandplaner) eller kommuneplaner (indtil 2005 regionplaner), jf. miljøbeskyttelseslovens § 32, stk. 3.

Kommunens spildevandsplanlægning skal endvidere til enhver tid være sagligt begrundet med de hensyn, som administrationsgrundlaget fastsætter.

Miljøbeskyttelsesloven indeholder ligeledes hjemmel til kommunens konkrete regulering på spildevandsområdet, herunder fx til meddelelse af udledningstilladelse efter § 28, stk. 1, eller påbud om forbedret spildevandsrensning efter § 30.

Ved påbud om forbedret spildevandsrensning efter miljøbeskyttelseslovens § 30, skal betingelserne i spildevandsbekendtgørelsens § 38, stk. 1, nr. 1-3, være opfyldt, ligesom der skal fastsættes renskrav, der som minimum svarer til de i

---

¹ Jf. [lovbekendtgørelse](#) nr. 126 af 26. januar 2017.

spildevandsplanen fastsatte for området, jf. spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 2.

Det er efter spildevandsbekendtgørelsens § 38, stk. 1, en forudsætning for at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning efter miljøbeskyttelseslovens § 30, at:

- 1) Ejendommens afløbsforhold og udledning skal være fastlagt.*
- 2) Ejendommens udledning skal bidrage til forurening af det omhandlede nedstrøms liggende vandområde.*
- 3) Der skal være dokumentation for, at det omhandlede nedstrøms liggende vandområde er forurenede af spildevand i et omfang, der gør, at det miljømål for vandområdet, der er fastsat i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke er opfyldt.*

Kommunen fører ligeledes tilsyn med lovens overholdelse i medfør af § 65, og kan i den forbindelse meddele lovliggørelsespåbud efter lovens §§ 68-69.

2.3. Spildevandsbekendtgørelsen

Den nærmere spildevandsplanlægning fremgår af spildevandsbekendtgørelsen.² Efter bekendtgørelsens § 4, stk. 1, nr. 1-11, skal en spildevandsplan blandt andet indeholde oplysninger, herunder kortbilag, om:

- 1) Hvordan spildevandsplanen forholder sig til kommune- og vandområdeplanen samt til den økonomiske planlægning og til vandløbenes fysiske tilstand.*
  - 2) De eksisterende og planlagte fælles spildevandsanlæg og renseforanstaltninger i kommunen, herunder afgrænsning af de enkelte kloakoplade, kloakeringsområder samt i hvilket omfang den enkelte ejendom er tilsluttet, jf. § 18, stk. 3, med angivelse af, om anlægget er ejet af et spildevandsforsyningsselskab eller ikke er ejet af et sådant selskab.*
- [...]*
- 6) Eksisterende områder uden for kloakeringsområder, hvor der afledes til nedsivningsanlæg, og planlagte områder uden*

---

² [Bekendtgørelse](#) nr. 1446 af 27. november 2025 om spildevandsplanen og spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4.

for kloakeringsområder, hvor der skal ske afledning til nedsivningsanlæg.

7) Eksisterende områder uden for kloakeringsområder, hvor der sker rensning svarende til et bestemt rensniveau, og planlagte områder uden for kloakeringsområder, hvor der skal ske rensning svarende til et bestemt rensniveau.

Af spildevandsvejledningen,³ side 28, fremgår det, at en vedtaget spildevandsplan udgør det retligt bindende grundlag for en kommunalbestyrelses administration af spildevandsområdet.

Spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 1, udmønter kommunens muligheder for at meddele udledningstilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 1, til spildevandsafledning fra spredt bebyggelse. Kommunalbestyrelsen skal i tilladelsen stille udlederkrav til rensniveau, der *som minimum* opfylder det fastsatte rensniveau i spildevandsplanen. Rensniveauerne, der skal lægges til grund for vilkårsfastsættelsen, fremgår af bekendtgørelsens bilag 3 (O-SOP).

Det samme gælder ved meddelelse af påbud om forbedret spildevandsrensning efter miljøbeskyttelseslovens § 30, jf. spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 2. Når der meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning i det åbne land, skal betingelserne i bekendtgørelsens § 38, stk. 1, nr. 1-3 ligeledes være opfyldt:

1) Ejendommens afløbsforhold og udledning skal være fastlagt.

2) Ejendommens udledning skal bidrage til forurening af det omhandlede nedstrøms liggende vandområde.

3) Der skal være dokumentation for, at det omhandlede nedstrøms liggende vandområde er forurenet af spildevand i et omfang, der gør, at det miljømål for vandområdet, der er fastsat i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke er opfyldt.

Det rensniveau, der i spildevandsplanen fastsættes for et givet område uden for kloakopland, kan som overvejende udgangspunkt lægges til grund som (saglig) begrundelse for vilkår i en tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28 eller et påbud efter § 30. Af spildevandsvejledningen s. 26 fremgår:

Ved ansøgning om nye udledninger skal de fastsatte rensniveauer, der gælder for områderne, som minimum respekteres.

---

³ Miljøstyrelsens [vejledning](#) nr. 28 af juni 2018, spildevandsvejledningen.

Hvis der i forbindelse med udarbejdelsen af spildevandsplanen er foretaget en kortlægning af udledningerne i disse områder, vil det være tilstrækkelig dokumentation for senere påbud, jf. lovens § 30, jf. i øvrigt kapitel 14.6.1. Hvis plangrundlaget er i orden, er det ved senere meddelelse af påbud om forbedret spildevandsrensning ikke nødvendigt at foretage en konkret vurdering af hver enkelt ejendoms belastning af det modtagende vandområde.

Det kan således udledes af det anførte, at en konkret skærpelse af spildevandsplanens renseniveau som udgangspunkt kun er saglig, hvis plangrundlaget ikke har taget højde for den pågældende udledning – det vil sige, hvis den konkrete udledning vil medføre en forringelse af recipienten, jf. afsnit 2.4 nedenfor.

2.4. Indsatsbekendtgørelsen

Kommunalbestyrelsen har efter indsatsbekendtgørelsens § 5, stk. 1 en forpligtelse til inden for kommunens geografiske område at gennemføre de foranstaltninger, der fremgår af vandområdeplanen.

Det fremgår af indsatsbekendtgørelsens⁴ § 8, stk. 1, at kommunalbestyrelsen ved administration af lovgivningen i øvrigt skal forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

Af indsatsbekendtgørelsens § 8 stk. 2, fremgår det, at kommunens afgørelser ikke direkte eller indirekte må indebære en påvirkning af disse vandområder. I så fald må kommunen ikke træffe den pågældende beslutning.

Hverken i konkrete afgørelser eller i vandplanlægningen – herunder i spildevandsplanen – må der således ske en forringelse af tilstanden af målsatte overfladevandområder og grundvandsforekomster.

3. Vurdering

3.1. Kan en spildevandsplan skærpe kravene til renseniveau, udover hvad der følger af vandplanen for det pågældende område?

Guldborgsund Kommune har egentlig *pligt* til at udarbejde en spildevandsplan, jf. miljøbeskyttelseslovens § 32, stk. 1.

Efter miljøbeskyttelseslovens § 32, stk. 3, fremgår det endvidere, at spildevandsplanen ikke må stride mod vandområdeplanerne og indsatsprogrammer hertil.

---

⁴ [Bekendtgørelse](#) nr. 1669 af 8. december 2025 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Vandplanerne udgør, jf. lov om vandplanlægning § 26, administrationsgrundlaget for myndigheder og kommuner, når de træffer afgørelse eller fastsætter planer, der direkte eller indirekte kan påvirke vandområder, der er målsat, jf. også indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 1 og 2.

Kravene i en spildevandsplan skal således sagligt varetage hensynet til målsatte vandområder.

De statslige vandområdeplaner er et overordnet administrationsgrundlag. Det er kommunens spildevandsplan, der medvirker til realiseringen af de overordnede mål heri. Det fremgår også af vejledning om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter⁵ side 24:

Foranstaltninger overfor ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse skal realiseres via kommunernes spildevandsplaner og efter reglerne i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser.

De afgrænsninger af rensklasseoplände, der fremgår af bekendtgørelsen, er vejledende, og det er kommunerne, der efter en konkret vurdering af den enkelte udledning afgør, om en ejendom skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning, jf. miljøbeskyttelseslovens § 30 og spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 1.

Det følger umiddelbart heraf, at hvor kommunalbestyrelsen har en konkret og saglig begrundelse for at skærpe rensniveauerne for et givet område af spildevandsplanen, er vandplanen ikke til hinder herfor.

Den samme fortolkning må antages at følge af Miljøministeriets høringsnotat, som Guldborgsund Kommune har forelagt os, hvoraf blandt andet fremgår:⁶

Det fremgår af vejledningen til indsatsbekendtgørelsen, at afgrænsninger af rensklasseoplände er vejledende, og det er kommunerne, der efter en konkret vurdering af den enkelte udledning afgør, om en ejendom skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning, jf. § 30 i miljøbeskyttelsesloven og § 35 i spildevandsbekendtgørelsen.

Kommunalbestyrelsen har i medfør af indsatsbekendtgørelsens § 5, stk. 1, sammenholdt med spildevandsbekendtgørelsens § 32, stk. 3, en pligt til i spildevandsplanen at fastsætte rensniveauer for områder, der i vandområdeplanen er omfattet af en rensklasse, der som minimum svarer til vandområdeplanens rensklasseniveau.

⁵ Miljøstyrelsen, [vejledning](#) til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, revideret udgave marts 2023.

⁶ [Høringsnotat](#) til VP3, side 578.

Guldborgsund Kommune har oplyst, at kommunen derudover har vurderet, at vandområdeplanens afgrænsning af rensklasseoplande ikke er tilstrækkelig til at forhindre forringelse af tilstanden i de berørte vandområder. Således har Guldborgsund Kommune eksempelvis konstateret, at der sker udledning af spildevand til nedstrømsbeliggende vandløb, hvor forurening af spildevand hindrer vandløbets målopfyldelse, men hvor kun dele af vandløbsoplandet er beliggende inden for rensklasseoplande i vandområdeplanerne. I disse tilfælde kan det konkret være nødvendigt i forhold til målopfyldelsen, at også de øvrige ejendomme med udledning til samme vandløbet optages i et rensniveauopland i spildevandsplanen.

Det er på den baggrund vores vurdering, at Guldborgsund Kommune efter en konkret vurdering kan fastsætte oplande med renskrav i spildevandsplanen, selvom de pågældende oplande ikke er omfattet af en rensklasse i vandområdeplanen. Vi lægger vægt på, at det fremgår af vejledningen til indsatsbekendtgørelsen, at **vandområdeplanerne er vejledende**.

Når oplandene er optaget i spildevandsplanen med renskrav, kan de herefter danne grundlaget for påbud om forbedret rensning i medfør af spildevandsbekendtgørelsens § 38, stk. 1, hvirs **kravene herfor i øvrigt er opfyldt**.

3.2. Kan en udledningstilladelse eller et påbud om forbedret rensning stilles på vilkår med skærpet rensniveau i forhold til det, der følger af spildevandsplanen?

Efter spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 1, meddeler kommunalbestyrelsen udledningstilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28 til spildevandsudledning fra spredt bebyggelse i det åbne land, med vilkår om rensniveau der minimum svarer til spildevandsplanens krav for det pågældende område.

Det følger direkte af bestemmelsens ordlyd, at rensniveauerne således kan skærpes for den konkrete tilladelse eller det konkrete påbud.

Det er imidlertid en betingelse herfor, at der er en konkret og saglig begrundelse herfor. Da spildevandsplanlægningen i denne henseende varetager hensynet til det målsatte vandområde, hvor udledningen sker til, er det således en betingelse for at skærpe rensniveauerne, at den konkrete udledning vil medføre en (yderligere) forringelse af miljøtilstanden i området, end hvad der er forudsat i plangrundlaget.

Citatet fra spildevandsvejledningens side 26, som er gengivet ovenfor i afsnit 2.3, må umiddelbart forstås sådan, at der er en formodning for, at rensniveauet som fastsat i spildevandsplanen er det rensniveau, der kan sikre overholdelsen af den overordnede vandplanlægning og dermed miljøtilstanden for recipienten.

Hvis planlægningen derimod konkret vurderes at være mangelfuld – f.eks. fordi det konkret kan påvises, at udledning med det renseniveau, der følger af spildevandsplanen, ikke vil sikre overholdelse af miljøtilstanden i recipienten, vil kommunen kunne pålægge et skærpet renseniveau efter en konkret og individuel vurdering.

3.3. Har kommunen pligt til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning til ejendomme uden for kloakopland?

Det følger af miljøbeskyttelseslovens § 65, at kommunalbestyrelsen fører tilsyn med lovens overholdelse, herunder også at spildevandsanlæg fungerer miljømæssigt forsvarligt, jf. miljøbeskyttelseslovens § 30.

Kommunalbestyrelsen har således pligt til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning fra spredt bebyggelse, når forudsætningerne i spildevandsbekendtgørelsens § 38, stk. 1, er opfyldt, herunder når spildevandsanlæggets udledning medfører en forringelse af et nedstrøms målsat vandområde, med mindre der er saglige grunde til ikke at meddele et sådant påbud.

Allerede som følge af Guldborgsund Kommunes tilsynsforpligtelse efter miljøbeskyttelsesloven, vil Guldborgsund Kommune således have en pligt til at reagere såfremt det konstateres, at en ejendoms udledning er miljømæssig uforsvarlig.

Da Guldborgsund Kommune efter det oplyste har vurderet, at der i områder uden for rensklasseoplandene i vandområdeplanen generelt er flere ejendomme, hvor forudsætningerne for at meddele påbud om forbedret rensning efter miljøbeskyttelseslovens § 30 er opfyldt – og hvor kommunen planlægger at meddele sådanne påbud – vil Guldborgsund Kommune efter vores vurdering også have pligt til at fastsætte renseniveauer for disse områder i spildevandsplanen. Det fremgår således af spildevandsbekendtgørelsens § 4, stk. 1, nr. 7, at spildevandsplanen skal indeholde oplysninger om planlagte områder uden for kloakeringsområder, hvor der skal ske rensning svarende til et bestemt renseniveau.

Derudover har Guldborgsund Kommune som følge af indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, en pligt til at administrere lovgivningen, herunder planlægning, på en måde, der ikke forringer miljøtilstanden i målsatte vandområder. Indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, medfører ifølge vejledningen til indsatsbekendtgørelsen ikke en aktiv handlepligt.

Efter indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 2 og 3, har Guldborgsund Kommune endvidere en generelt pligt til ikke at træffe afgørelser, der medfører en forringelse af miljøtilstanden i målsatte vandområder.

Aarhus, den 1. maj 2026

Peter Nymann

Jeppe Vembye